

VINICA - U župi Rođenja Marijina u Vinici proslavljen je spomendan bl. Alojzija Stepinca 10. veljače svečanom svetom misom koju je predvodio župnik iz Vira don Petar Vuletić uz koncelebraciju mjesnoga župnika don Ilije Drmića. Za vrijeme te svete mise don Petar je govorio sabranim vjernicima, među kojima su bili i predstavnici Zavičajnoga društva Zavelim, o bl. Alojziju naglasivši da je on simbol svih nevino stradalih Hrvata u tome ratu i poraću sve do Domovinskoga rata, a potom se spomenuo dvojice ubijenih viničkih župnika za vrijeme Drugoga svjetskog rata: don Ante Krešimira Buconjića (župnik: 1937.-1942.) i don Andrije Majića ml. (župnik: 1942.-1945.). Obojica rodом iz Drinovaca, kolijevke duhovnih zvanja.

Don Ante je rođen 26. ožujka 1909. Nakon osnovnoga školovanja pohađa gimnaziju u travničkom sjemeništu (1924.-1931.), zatim u Mostaru i u Visokom gdje je 1932. god. maturirao. Bogosloviju je studirao u Sarajevu (1932.-1936.). Za svećenika je zaređen 6. travnja 1935. zajedno s don Andrijom Majićem ml. Imenovan je kapelanom u Prenju te godine i ostao do 8. prosinca 1937. kada je premješten za župnika u Vinici. Odmah se dao na izgradnju župne crkve skupa s narodom, koja je blagoslovljena 17. prosinca 1939. Go. 1942. premješten je za župnika u Prenj, gdje su četnici u sprezi s Talijanima slaveći rođendan Petra Drugoga Karađorđevića ubili svećenika starca don Vidu Puticu i više vjernika. Don Ante je bio tada u Zagrebu i čuvši za ovaj zločin, napisao je prosvjedno pismo talijanskom generalu A. Lusanniniju. God. 1944. don Ante je postao vojni dušobrižnik. S mnoštvom Hrvata uputio se u koloni prema Bleiburgu gdje mu se gubi svaki trag.

Otišavši u Prenj 1942. god., na njegovo mjesto u Vinicu dolazi don Andrija Majić ml. U to vrijeme ova župa imala je 3450 žitelja, od kojih je mnogo mladića bilo u ratu za Hrvatsku. Od njih poginula su 162 mladića u Drugom svjetskom ratu i 15 u Domovinskom ratu, kojima je 2008. god. podignut spomenik u Vinici, a na čelu toga popisa stradalih Hrvata iz Vinice nalaze se imena ove dvojice svećenika. Don Andrija je djelovao pastoralno u ovoj župi u teškim ratnim godinama. Inače je rođen 15. travnja 1910. (ove godine 100 godina od rođenja). Završivši osnovno školovanje, odlazi u travničku gimnaziju, gdje je od 1922. do 1930. god. Nakon Travnika studira teologiju u Sarajevu od 1930. do 1935. god. Svećenikom je postao iste godine. Najprije je obnašao dužnost kapelana u Viru (1935.-1936.) a potom u Stocu (1936.-1939.). God. 1939. imenovan je župnikom u Trebinji, a u jesen 1941. premješten je za župnika u Vinicu. Odatle je, nakon izvjesnih skrivanja od partizana koji su mu prijetili smrću, otišao u koloni mnogih Hrvata i završio svoj život u Jazovci 15. srpnja 1945. oko 5-6 sati ujutro. Da je to istina, pokazuje njegov brevijar koji je pronađen nedaleko od te zloglasne jame.

Na ovoj svetoj misi bio je nazočan i Nikola Koncul iz Neuma sa svojim sinom Matom, promicatelj sjećanja na sve hrvatske žrtve, posebice svećenika u Godini svećenika, te pisac poeme u čast četrnaestorici ubijenih dijecezanskih svećenika iz Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije u Drugom svjetskom ratu, među kojima su i spomenuta dvojica viničkih župnika. Evo svih njihovih imena s godinama stradanja: God. 1942. stradaše: don Ante Bakula, don Ilija Tomas i don Vide Putica; god. 1943. od rata i bolesti umrije don Stanko Čotić; god. 1945. pogiboše: don Marijan Vujnović, don Ante Krešimir Buconjić, don Nikola Bošnjak, don Lovro Konjevod, don Martin Krešić, don Andrija Majić mlađi, don Jerko Nuić, don Ivan Raguz i don Ante Zrno; god. 1951. bi ubijen don Mitar Papac.

Pjesma Nikole Koncula, Mučeništvo je za rijetke, privilegij za izabrane

Posvećujem četrnaestorici svećenika, naših biskupija, stradalih u Drugom svjetskom ratu i poraću. Svi bijahu uzorni svećenici, neki sagradiše nove crkve, a nekoliko ih prebivaše u župi Gradac kao kapelani ili župnici i svi mučeničkom krvlju posvjedočiše Krista, vjeru i rodoljublje! God. 1942. stradaše: don Ante Bakula; don Ilija Tomas i don Vide Putica. God. 1943. strada: don Stanko Čotić. God. 1945. stradaše: don Marijan Vujnović, don Ante Krešimir Buconjić; don Nikola Bošnjak; don Lovro Konjevod; don Martin Krešić; don Andrija Majić mlađi; don Jerko Nuić; don Ivan Raguž i don Ante Zrno. God. 1951. strada: don Mitar Papac.

Mučeništvo je za rijetke, privilegij za izabrane - Nikola Koncul

I.

Raspuknu se stijena i izniče cvijet u srcu kamena.
Kiša ga okupa i podoji, a sunce povi i uljulja.
I teklo je vrijeme kamenitom stazom,
ko rijeka djetinjstva koritom života,
zibajući kolijevku nade, nježno,
u toplom krilu majke.
I poneka suza krišom bi pala.
Topla ko molitva svagdašnja,
bistra i tvrda ko vjera djedova i vjera očeva.
A uvečer, dok smo molili uz vatru ognjišta,
okupljeni za oskudnim stolom,
obasjani treptavim svjetlom voštanice,
nizali smo zahvale i prošnje Bogu za zdravlje,
za naše njive, za naše grobove.
Potom bi šutnja ispunila prostor,
a prebiranje po naslagama sjećanja i tišinu,
remetilo je sve slabije pucketanje vatre.

II.

Otac je kao uvijek smiren,
vješt看 pokretima ispucanih prstiju,
dugo uvijao škiju.
I prije nego bi prinio licu još tinjajući ugarak,
pomno je pregledavao cigar.
Onda bi kroz otpuhnuti dim,
pogledom prebiraog ognjište i vatru,
kao da traži početak.
Potom je naglašavajući riječi

glasom protkanim strepnjom prekinuo šutnju:
Stigla je knjiga, reče, primili su te pa ćeš poći.
Od ovog što imamo,
kupit ćemo ti čizme i kaput, da ti imaš.
Mi ćemo se snaći, godina je rodna,
loza dobro nosi i duhan ulijeva nadu.

III.

U svitanje ostavih oca i majku svoju,
dok je travercom brisala suze.
Ostavih braću i dom svoj,
igre svoje nedovršene
i snove nekamo razbacane,
te prigrlih libro istine i krenuh u kušnju.
Planina Travnička bijaše visoka,
kao Rim, Sarajevo, Loreto il Ferme,
a staza opora, obrasla trnjem i polivena suzama.
Ne, nisam stajao išao sam dalje,
jer ti si me zvao na njivu svoju i vinograd svoj.
I dok sam listao stranice, upijajući rosu znanja,
klijali su pupoljci ljubavi i zrelo sjeme mudrosti.

IV.

Onda svanu zora blistava
i providi dan slavlja u cvjetne vijence odjeven,
a sunce zrakama probudi zvona
i začu se pjesma sa zvonika, i iz tisuću grla
molitva skrušena i zahvala Bogu.
A srce Majčino od радости zadržta
i suza krišom kliznu,
dok je blagoslov primala
kao najljepši dar za Mladu misu.
Tad prvi put poljubih oltar
i ispunjen ljubavlju i milosti višnjom,
s mnoštvom slavih žrtvu Kristovu.
Od sreće zapjeva rodna gruda.

V.

I prigrlih puk kremeniti, zemlju škrtu i krševitu.
Sela udaljena i brda neprohodna.
Ruke su naše izranjene,
dlanovi žuljeviti, a vjeđe umorne.
Kolijevke uplakane i majke uciviljene.
Grobovi još svježiji, suzama natopljeni.
Vremena turobna i sudbina neizvjesna,
jer rat ubija, a bolest kosi.

U tebi nam uzadnje, Gospode,
i vapaji naši tebi upućeni.
Od prijepora nastade sloga,
iz žeđi izniče čatrnja, u bespuću staza prohodna.
A ruke naše težačke stijenu ukrotiše,
kamen obradiše i crkvu podigoše.
I gle! Zablista ona kao golubica bijela u kršu sivome,
na slavu Bogu i ponos rodu.

VI.

Mučeništvo je za rijetke, privilegij za izabrane.
A kad ideali sotonski okovaše srca,
i mržnja pomuti razum,
pa spodobе paklene preplaviše zemlju,
tad rodoljublje i vjera Kalvarijom posta.
Nož je njihova alatka, a okrilje noći zaštita,
tijelo moje iskasapiše, oči izvadiše i srce probodoše.
Crkvu porušiše, dvor opljačkaše i zapališe,
ni imena nad grobom napisati ne daju.
A Klepci šutke plaču, bol razdire srce i dušu.
Crni oblaci plavo nebo skrili, a Bregava teče,
teče i tiho šapće: Sretan onaj tko krvlju svojom,
svjedoči vjeru svoju!

VII.

I tebe, brate okrutno umoriše.
Dok Juda broji kune il lire,
strašne muke tebi su namijenjene.
Stopala su tvoja potkovana, u jaslа vezan,
izrugivan i popljuvan, posljednja svirepost iskazana.
Modrice su tvoje natečene, krvave rane rasolju zagašene.
Jobovskom strpljivošću grliš mučeništvo
i izmučen kročiš Golgotom svojom.
Kamenovanje i jama što kosti ti primi.
Grob sakriše, ali istinu nikada.
I crkva u Viru tiho te doziva, doziva tebe,
koji mučeničkom krvlju obijeli haljine života.
A “Križni put” i “Nijesam, prijatelju” ostade za vjekove.

VIII.

I svećenika starca nemoćnog
na kućnom pragu u noći ustrijeliše.
Kuću opljačkaše i tijelo spališe,
izgorjele kosti u tami skriše.
A ne znaju bijedni da Krist rasprši sve tmine svijeta.
Da nikakva tajna skrivena ne osta.

Iz krvi pravednika svjetlo istine sjaji,
obasjava "Puuuut" izreku tvoju i crkvu u Stocu.
Dobri pastir vječno brine za stado svoje.
Bio si hodočasnik, propovjednik i kateheta.
Pomoći htjede izgladnjelom puku, a bolest te pokosi.
Ostade Hrasno prostrano i ponosno.
A Gradina plaćući prigrllila crkvu i oltar kameni,
ta divna djela tvoja, a puk vječno te ljubi, ljubi i u srcu nosi,
spomen na tebe za pokoljenja i vjekove.

IX.

Zoro rumena što zemlju miluješ i život budiš,
čuješ li pjesmu dok Trebišnjica teče?
Zoro jutarnja, čuješ li pjesmu "tambure i Slavuja"
i zvona sa zvonika katedrale trebinjske?
Čuješ li riječi optužbe lažne
i čitaš li slova presude sramotne?
Zoro rumena što život budiš,
čuješ li rafal, pjesmu krvnikovu što život ugasi?
Ostade ploča kamena i natpis. Svećenik i dekan.
Sjećanje na tebe što nikad ne blijedi.
Ja ne idem, sinko, u ruke Božje pa kako bude,
još gromko zvoni nad grobom tvojim.
Ko pjesma alata i ruku sa zaravni Rotimske
dok crkva se rađa. Al zlikovci krvavi pir povedoše
i krv nevinu proliše.
Nabujala Neretva oprati im ne može krvave ruke,
niti razbistriti zločin koji počinije bez suda i porote.

X.

O cvijete rosni, što prerano uvenu.

Tvoj lik vedar, još živi među nama.
Ko vlak tvoj što prerano zastade,
na postaji zadnjoj u noći kobnoj.
Napusti nas bez rastanka i pozdrava.
I gdje ćemo zapaliti svijeću,
ispustiti jecaj i proliti suzu?
Dok vjetar s Kočevja krikove poljanom bleiburškom nosi
i kotline vlažne zadnje jecaje guše.
Još gromko poručuješ: Nipošto se predati!
A crkva u Vinici uzdigla ruke nebu,
kao da pita: Koji od rovova kosti ti skriva
i iznikne li katkad planinski cvijetak na grobu tvome?

XI.

Graditelju hrabri srca plemenitog,
sve što si imao, sve si nam dao: život, vjeru i ljubav...
Bare i Navijala i crkva ljepotica bijela.
Ostade cesta, kuća i djela tvoja mnoga,
obećanje vjere opet ću vas sresti
u kraljevstvu nebeskom i životu vječnom.
Staza Žumberačka natopljena suzama,
krvavim stopalima ugažena.
Nevine žrtve traga ostaviti žele.
Sošice i Jazovka, duboka i mračna nježno me prigrli.
Ostade kalež i brevijar iz kojeg sam molio.
Svjedoci nijemi, ljubavi vječne upućene vama.

XII.

O šumo Rasinjska krvlju natopljena,
grobovima zasijana još tajne čuvaš
i krikove naše, dok tijela nam prže.
Sadizam dubok ko bezdan,
provrela krv plamteći oganj gasi,
a tada ko milost iznenadna,
muke nam prekinu metak u potiljak.
I nigdje kraja bijedi ljudskoj.
U talogu zločina odličja kuju i njima se kite.

Nula dies sine linea,
za tebe je pisano.
Ostade tvrd ko stijena s Vidoštaka.
Dosljedan do trena smrtnoga.
Posljednju želju svoju izgovori,
kuću svoju vječnu blagoslovi
i dubinu srca svoga otvori,
moleći za krvnike svoje:
Bože, oprosti ovima jer ne znaju što čine!

XIII.

Valovi šume, zapljuskuju stijene.
Borovi plačnu miluju zemlju.
Daksa šuti, šuti i tajne čuva,
a kad sunce na počinak krene
i zaspi mirno za pučinom plavom,
suze će naše zablistati na bisernoj površini,
a šum valova jauke posljednje skriti.
Zavelim zaodjenut oblakom plače.
Još Zvijezda mora istinu zna,
i pjena morska vječnu stražu čuva,
dok lumen svijetli i molitva se šapće za pokoj vječni.

XIV.

Dimitrije! Mitre! Mučeniče hrabri,
svećeniče uzorni, učitelju revni, prijatelju vjerni!
Dvije tisuće devet stotina osamdeset pet.
Broj je težak ko zatvor zenički i lonac gradački,
u kom kuhaju optužbe izmišljene i klevete lažne.
Crn im obraz!
Tvoj vagon na kolosijeku "zaboravljen",
krvnici okrutni, bezdušni i bijedni,
nikada shvatiti neće, da vječno živi tko za Krista umre!
I pisano osta:
Dobri pastir i život svoj dade za ovce svoje.
Mučeništvo je za rijetke, privilegij za izabrane!